Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

18. června 2020*

„Řízení o předběžné otázce – Občanství Evropské unie – Směrnice 2004/38/ES – Články 5, 10 a 20 – Právo na vstup státního příslušníka třetího státu, který je rodinným příslušníkem občana Unie, na území členského státu – Důkaz o tom, že mu svědčí takové právo – Držení pobytové karty rodinného příslušníka občana Unie – Držení karty trvalého pobytu“

Ve věci C-754/18,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (správní a pracovněprávní soud v Budapešti, Maďarsko) ze dne 21. listopadu 2018, došlým Soudnímu dvoru dne 3. prosince 2018, v řízení

Ryanair Designated Activity Company

proti

Országos Rendőr-főkapitányság,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení A. Prechal, předsedkyně senátu, L. S. Rossi, J. Malenovský (zpravodaj), F. Biltgen a N. Wahl, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: C. Strömholm, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 5. prosince 2019,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za Ryanair Designated Activity Company A. Csehóem, Á. Illésem, Á. Kollárem a V. Till, ügyvédek,

– za maďarskou vládu M. Z. Fehérem, jakož i M. M. Tátrai a Zs. Wagner, jako zmocněnci,

– za českou vládu M. Smolkem a J. Vláčilem, jakož i A. Brabcovou, jako zmocněnci,

– za řeckou vládu L. Kotroni, jako zmocněnkyní,

– za Evropskou komisi E. Montaguti a Zs. Teleki, jakož i J. Tomkinem, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: maďarština.

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 27. února 2020,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 5, 10 a 20 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. 2004, L 158, s. 77; Zvl. vyd. 05/05, s. 46), a článku 26 Úmluvy k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích (Úř. věst. 2000, L 239, s. 19; Zvl. vyd. 19/02, s. 9), která byla podepsána dne 19. června 1990 a vstoupila v platnost dne 26. března 1995 (dále jen „ÚPSD“).

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi Ryanair Designated Activity Company (dále jen „Ryanair“) a Országos Rendőr-főkapitányság (generální ředitelství policie, Maďarsko) ve věci pokuty uložené této společnosti.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2004/38

3 Body 5 a 8 odůvodnění směrnice 2004/38 uvádějí:

„(5) Má-li být právo všech občanů Unie svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států vykonáváno v objektivně existujících podmínkách svobody a důstojnosti, je třeba je zaručit také jejich rodinným příslušníkům bez ohledu na jejich státní příslušnost. […]

[…]

(8) K usnadnění volného pohybu rodinných příslušníků, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, by měly být osoby, které již získaly pobytovou kartu, osvobozeny od povinnosti získat vstupní vízum ve smyslu nařízení Rady (ES) č. 539/2001 ze dne 15. března 2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni [(Úř. věst. 2001, L 81, s. 1, a oprava Úř. věst. 2016, L 137, s. 27; Zvl. vyd. 19/04, s. 65)], nebo případně ve smyslu platných vnitrostátních předpisů.

[…]“

4 Článek 3 směrnice 2004/38, nadepsaný „Oprávněné osoby“, který je obsažen v kapitole I této směrnice, nadepsané „Obecná ustanovení“, v odstavci 1 stanoví:

„Tato směrnice se vztahuje na všechny občany Unie, kteří se stěhují do jiného členského státu, než jehož jsou státními příslušníky, nebo v takovém členském státě pobývají, a na jejich rodinné příslušníky […], kteří je doprovázejí nebo následují.“

5 Článek 5 uvedené směrnice, nadepsaný „Právo na vstup“, který je součástí kapitoly II této směrnice, nadepsané „Právo na opuštění a na vstup“, stanoví:

„1. Aniž jsou dotčeny předpisy o cestovních dokladech použitelné pro kontroly na státních hranicích, zaručují členské státy občanům Unie vstup na své území s platným průkazem totožnosti nebo cestovním pasem a rodinným příslušníkům, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, vstup na své území s platným cestovním pasem.

Po občanech Unie nesmějí být požadována výjezdní víza ani jiné rovnocenné formality.

2. Po rodinných příslušnících, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, je požadováno pouze vstupní vízum v souladu s nařízením [č. 539/2001] nebo případně s vnitrostátním právem. Pro účely této směrnice jsou od vízové povinnosti osvobozeni rodinní příslušníci s platnou pobytovou kartou podle článku 10.

[…]“

6 Kapitola III téže směrnice, nadepsaná „Právo pobytu“, obsahuje mimo jiné články 7, 9 a 10 uvedené směrnice.

7 Článek 7 směrnice 2004/38, nadepsaný „Právo pobytu po dobu delší než tři měsíce“, stanoví:

„1. Všichni občané Unie mají právo pobytu na území jiného členského státu po dobu delší než tři měsíce, pokud:

[…]

2. Právo pobytu stanovené v odstavci 1 se vztahuje rovněž na rodinné příslušníky doprovázející nebo následující v hostitelském členském státě občana Unie, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, […].

[…]“

8 Článek 9 této směrnice, nadepsaný „Správní formality pro rodinné příslušníky, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu“, v odstavci 1 stanoví:

„Rodinným příslušníkům občana Unie, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu a jejichž plánovaná doba pobytu přesahuje tři měsíce, vydají členské státy pobytovou kartu.“

9 Článek 10 uvedené směrnice, nadepsaný „Vydávání pobytových karet“, v odstavci 1 stanoví:

„Právo pobytu rodinných příslušníků občana Unie, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, je nejpozději šest měsíců ode dne podání žádosti potvrzeno vydáním dokladu, který se nazývá ‚Pobytová karta rodinného příslušníka občana Unie‘. […]“

10 Kapitola IV uvedené směrnice, nadepsaná „Právo trvalého pobytu“ obsahuje mimo jiné články 16 až 20 této směrnice.

11 Článek 16 směrnice 2004/38, nadepsaný „Obecné pravidlo pro občany Unie a jejich rodinné příslušníky“, v odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Právo trvalého pobytu v hostitelském členském státě mají občané Unie, kteří tam nepřetržitě legálně pobývají po dobu pěti let. […]

2. Odstavec 1 se vztahuje rovněž na rodinné příslušníky, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu a s občanem Unie v hostitelském členském státě nepřetržitě legálně pobývají po dobu pěti let.“

12 Článek 20 této směrnice, nadepsaný „Karta trvalého pobytu pro rodinné příslušníky, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu“, stanoví v odstavcích 1 a 2:

„1. Rodinným příslušníkům, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu a mají právo trvalého pobytu, vydávají členské státy do šesti měsíců od podání žádosti kartu trvalého pobytu. Platnost karty trvalého pobytu se vždy po deseti letech automaticky prodlužuje.

2. Žádost o kartu trvalého pobytu se podává před skončením platnosti pobytové karty. […]“

ÚPSD

13 Hlava II ÚPSD, nadepsaná „Zrušení kontrol na vnitřních hranicích a pohyb osob“, obsahuje mimo jiné kapitolu 6 věnovanou „[d]oplňujícím opatřením“ systému, který upravuje. Tato kapitola obsahuje jediný článek, článek 26, který v odst. 1 písm. b) a v odst. 2 stanoví:

„1. S výhradou závazků, které pro ně vyplývají ze Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951 ve znění Newyorského protokolu ze dne 31. ledna l967, se smluvní strany zavazují, že do svých vnitrostátních právních předpisů zahrnou tato pravidla:

[…]

b) Dopravce je povinen přijmout všechna opatření nezbytná k tomu, aby se ujistil, že cizinec přepravovaný vzdušnou nebo námořní cestou má cestovní doklady požadované pro vstup na území smluvních stran.

2. S výhradou závazků vyplývajících ze Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951 ve znění Newyorského protokolu ze dne 31. ledna l967 a v souladu se svým ústavním právem se smluvní strany zavazují, že zavedou sankce proti dopravcům, kteří vzdušnou nebo námořní cestou přepraví ze třetího státu na jejich území cizince, kteří nemají náležité cestovní doklady.“

Maďarská právní úprava

14 Ustanovení § 3 odst. 2 až 4 szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény (zákon č. I z roku 2007 o vstupu a pobytu osob s právem volného pohybu a pobytu) ze dne 18. prosince 2006 (*Magyar Közlöny* 2007/1), ve znění použitelném na spor v původním řízení, stanoví:

„2. Rodinný příslušník, který je státním příslušníkem třetí země a doprovází státního příslušníka [Evropského hospodářského prostoru (EHP)] nebo maďarského občana, nebo který následuje státního příslušníka EHP nebo maďarského občana s bydlištěm na území Maďarska, je oprávněn vstoupit na území Maďarska, pokud má platný cestovní doklad vydaný v posledních deseti letech, jehož doba platnosti přesahuje plánovaný den odjezdu nejméně o tři měsíce, jakož i, není-li stanoveno jinak v přímo použitelném právním aktu [Unie] nebo mezinárodní úmluvě, platné vízum, které zakládá nárok na plánovaný pobyt o délce nepřekračující devadesát dnů během doby sto osmdesáti dnů (dále jen ‚plánovaný pobyt o délce nepřekračující devadesát dnů‘).

3. Jakákoli osoba, která je státním příslušníkem třetí země, je rovněž oprávněna vstoupit na území Maďarska jako rodinný příslušník, pokud má platný cestovní doklad vydaný v posledních deseti letech, jehož doba platnosti přesahuje plánovaný den odjezdu nejméně o tři měsíce, jakož i není-li stanoveno jinak v přímo použitelném právním aktu [Unie] nebo mezinárodní úmluvě, platné vízum, které zakládá nárok na plánovaný pobyt o délce nepřekračující devadesát dnů.

[…]

4. Osoby uvedené v odstavcích 2 a 3 mohou vstoupit na území Maďarska bez víza, pokud jsou držiteli dokladu osvědčujícího právo pobytu stanovené tímto zákonem nebo pobytové karty vydané státem, který je smluvní stranou Dohody o [EHP], rodinnému příslušníkovi státního příslušníka EHP, který je státním příslušníkem třetí země.“

15 Ustanovení § 69 odst. 1 a 5 harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (zákon č. II z roku 2007 o vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí) ze dne 18. prosince 2006 (*Magyar Közlöny* 2007/1 ve znění použitelném na spor v původním řízení, stanoví:

„1. Každý dopravce, který přepravuje státního příslušníka třetí země na území Maďarska vzdušnou nebo vodní cestou nebo na pravidelné lince silniční dopravy, nebo jej přepravuje přes území Maďarska do jiné země určení, se musí před přepravou ujistit, že státní příslušník třetí země má za účelem vstupu nebo průjezdu platný cestovní doklad a případně platné vízum, které zakládá nárok na pobyt v délce nepřesahující devadesát dnů.

[…]

5. Každému dopravci, který nesplní povinnost stanovenou v odstavci 1, se uloží správní pokuta, jejíž výše je stanovena zvláštními právními předpisy.

[…]“.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

16 Dne 9. října 2017 provedla policie na letišti Ference Liszta v Budapešti (Maďarsko) kontrolu cestujících, kteří přicestovali letem společnosti Ryanair z Londýna (Spojené království). Při této příležitosti policie zjistila, že jeden cestující ukrajinské státní příslušnosti s nebiometrickým cestovním pasem, pobytovou kartou rodinného příslušníka občana Unie vydanou Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska na základě článku 10 směrnice 2004/38, která však později pozbyla platnost, jakož i platnou kartou trvalého pobytu vydanou rovněž Spojeným královstvím na základě článku 20 této směrnice, neměl vízum.

17 Vzhledem k tomu, že tento cestující neměl z tohoto důvodu všechny cestovní doklady požadované proto, aby mohl vstoupit na maďarské území, policie mu v tom zabránila a vyzvala Ryanair, aby jej dopravil zpět do Londýna. Mimoto se domnívala, že společnost Ryanair nepřijala jakožto dopravce opatření nezbytná k tomu, aby se ujistila, že uvedený cestující má požadované cestovní doklady, a z tohoto důvodu rozhodla, že uloží této společnosti pokutu ve výši 3 000 eur.

18 V rámci žaloby, kterou podala k Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (správní a pracovní soud v Budapešti, Maďarsko) proti tomuto rozhodnutí, společnost Ryanair tvrdila, že dotčený cestující byl na základě článku 5 směrnice 2004/38 oprávněn vstoupit na maďarské území bez víza, jelikož měl kartu trvalého pobytu vydanou Spojeným královstvím na základě článku 20 této směrnice. Společnost Ryanair v tomto ohledu nejprve tvrdila, že i když článek 5 uvedené směrnice podřizuje osvobození od vízové povinnosti, kterou stanoví, požadavku, aby měl státní příslušník třetího státu pobytovou kartu

rodinného příslušníka občana Unie ve smyslu článku 10 téže směrnice, kartu trvalého pobytu může později získat pouze osoba, která předtím získala takovou pobytovou kartu. Společnost Ryanair z toho vyvodila, že kontextuální analýza dotčených ustanovení vede k závěru, že osvobození od vízové povinnosti existuje i v případě, kdy má státní příslušník třetího státu kartu trvalého pobytu. Tato společnost měla dále za to, že držení takové karty musí být samo o sobě považováno za dostatečné k prokázání toho, že tento státní příslušník má postavení rodinného příslušníka občana Unie. Dodala nakonec, že dopravce není v žádném případě oprávněn provádět dodatečná ověření rodinného vztahu spojujícího dotyčnou osobu s občanem Unie, a tomuto dopravci nemůže být tedy uložena sankce za to, že neprovedl taková dodatečná ověření.

19 Generální ředitelství maďarské policie mělo nejprve za to, že článek 5 směrnice 2004/38 musí být vykládán doslovně v tom smyslu, že od vízové povinnosti za účelem vstupu na území členských států jsou osvobozeni pouze státní příslušníci třetích států s pobytovou kartou rodinného příslušníka občana Unie, jejíž samotný název prokazuje existenci rodinného vztahu s občanem Unie. Z toho dále vyvodilo, že na držení karty trvalého pobytu, která není uvedena v článku 10 této směrnice, nelze nahlížet tak, že jejího držitele osvobozuje od takové povinnosti. Generální ředitelství maďarské policie mělo konečně za to, že je tomu tak tím spíše v případě, že karta trvalého pobytu byla vydána členským státem, který – jako Spojené království – v době rozhodné z hlediska skutkového základu sporu v původním řízení nebyl součástí schengenského prostoru. Mělo proto za to, že takovému dopravci, jako je Ryanair, může být uložena sankce v souladu s článkem 26 ÚPSD v případě, že neověřil, zda držitel takové karty trvalého pobytu měl vízum.

20 S ohledem na tyto argumenty předkládající soud zaprvé vysvětluje, že má pochybnosti o tom, zda článek 5 směrnice 2004/38 musí být vykládán doslovně, nebo zda musí být jeho znění chápáno ve světle kontextu, jehož je součástí. V tomto ohledu tento soud mimo jiné uvádí, že tato směrnice koncipuje právo trvalého pobytu jako „posílené“ právo přiznané státním příslušníkům třetích států, kteří jsou rodinnými příslušníky občana Unie a již měli právo pobytu na území členského státu nepřetržitě po dobu pěti let.

21 Zadruhé se předkládající zabývá rozsahem osvobození od vízové povinnosti upraveného v článku 5 směrnice 2004/38, přičemž si klade otázku, zda musí být toto osvobození chápáno v tom smyslu, že na něj mají nárok státní příslušníci třetích zemí, kteří jsou rodinnými příslušníky občana Unie bez ohledu na to, který členský stát jim vydal pobytovou kartu, nebo zda musí být toto osvobození naopak chápáno tak, že je vyhrazeno těm, kteří mají pobytovou kartu vydanou členským státem, který je součástí schengenského prostoru. Uvádí v tomto ohledu, že v době rozhodné z hlediska skutkového základu sporu, který mu byl předložen, bylo Spojené království členským státem Unie, jenž nebyl součástí schengenského prostoru.

22 Zatřetí předkládající soud uvádí, že v případě, že by byl článek 5 směrnice 2004/38 vyložen v tom smyslu, že osvobození od vízové povinnosti, které stanoví, se vztahuje i na státní příslušníky třetích států, kteří jsou držiteli karty trvalého pobytu vydané členským státem, jenž není součástí schengenského prostoru, přál by si vědět, zda držení takové karty postačuje k prokázání toho, že její držitel má právo na vstup bez víza na území jiného členského státu, nebo zda je nezbytné, aby dotyčná osoba předložila doplňující doklady prokazující jeho rodinný vztah s občanem Unie.

23 Konečně začtvrté předkládající soud vyjadřuje pochybnosti ohledně rozsahu povinnosti dopravců v oblasti ověřování cestovních dokladů státních příslušníků třetích států, kteří jsou rodinnými příslušníky občana Unie a kteří se leteckou nebo námořní cestou přemísťují z jednoho členského státu do druhého na základě článku 26 ÚPSD. V tomto ohledu si klade otázku, zda „cestovní doklady“, jejichž držení jim ukládá ověřit tento článek, jsou omezeny na doklady prokazující, že tyto osoby mají právo vstoupit na území tohoto jiného členského státu, nebo zda se vztahují i na doklady osvědčující, že je spojuje s občanem Unie rodinná vazba. Předkládající soud se kromě toho zabývá důsledky, které je třeba spojit s nedodržením této ověřovací povinnosti.

24 Za těchto podmínek se Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (správní a pracovněprávní soud v Budapešti) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je třeba vykládat čl. 5 odst. 2 […] směrnice [2004/38] v tom smyslu, že pro účely této směrnice osvobozuje držení jak platné pobytové karty upravené v jejím článku 10, tak karty trvalého pobytu upravené v jejím článku 20 rodinného příslušníka, který je jejím držitelem, od povinnosti získat vízum ke vstupu na území členského státu?

2) V případě kladné odpovědi na první otázku, je třeba vykládat čl. 5 odst. 2 směrnice 2004/38 stejným způsobem v případě, že rodinný příslušník občana Unie, který není státním příslušníkem členského státu, nabyl právo trvalého pobytu ve Spojeném království a tento stát mu vydal kartu trvalého pobytu? Jinými slovy, osvobozuje držení takové karty trvalého pobytu upravené v článku 20 této směrnice, jako je karta vydaná Spojeným královstvím, jejího držitele od povinnosti získat vízum bez ohledu na to, že se na Spojené království nevztahuje nařízení [č. 539/2001], uvedené v čl. 5 odst. 2 uvedené směrnice, ani nařízení [Evropského parlamentu a Rady] (EU) 2016/399 [ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) (Úř. věst. 2016, L 77, s. 1)]?

3) V případě kladné odpovědi na první a druhou otázku musí být držení pobytové karty vydané v souladu s článkem 20 směrnice 2004/38 samo o sobě považováno za dostatečný důkaz o tom, že její držitel je rodinným příslušníkem občana Unie, a bez potřeby jakéhokoli dodatečného ověřování či potvrzení má tento držitel – jako rodinný příslušník – právo vstoupit na území jiného členského států a je osvobozen od povinnosti získat vízum podle čl. 5 odst. 2 této směrnice?

4) V případě záporné odpovědi […] na třetí otázku, je třeba čl. 26 odst. 1 písm. b) ÚPSD vykládat v tom smyslu, že letecký dopravce je povinen ověřit nejen cestovní doklady, ale také to, zda cestující, který hodlá cestovat s kartou trvalého pobytu ve smyslu článku 20 směrnice 2004/38, je skutečně rodinným příslušníkem občana Unie v okamžiku vstupu?

5) V případě kladné odpovědi […] na čtvrtou otázku:
[a]) pokud letecký dopravce nemůže ověřit, zda cestující, který hodlá cestovat s kartou trvalého pobytu ve smyslu článku 20 směrnice 2004/38, je skutečně rodinným příslušníkem občana Unie v okamžiku vstupu, má tento letecký dopravce povinnost odepřít tomuto cestujícímu vstup do letadla a neumožnit mu přepravu do jiného členského státu?
[b]) pokud letecký dopravce neověří tuto okolnost nebo neodepře přepravu cestujícímu, který nemůže prokázat, že je rodinným příslušníkem, ale má kartu trvalého pobytu, lze tomuto leteckému dopravci uložit z tohoto důvodu pokutu na základě čl. 26 odst. 2 [ÚPSD]?“

K předběžným otázkám

K první otázce

25 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 5 odst. 2 směrnice 2004/38 musí být vykládán v tom smyslu, že držení karty trvalého pobytu uvedené v článku 20 této směrnice osvobozuje osobu, která nemá státní příslušnost žádného členského státu, ale která je rodinným příslušníkem občana Unie a je držitelem takové karty, od povinnosti získat vízum ke vstupu na území členských států.

26 Článek 5 odst. 2 směrnice 2004/38 v tomto ohledu v první větě stanoví, že po rodinných příslušnících, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, je požadováno vstupní vízum v souladu s nařízením č. 539/2001 nebo případně s vnitrostátním právem, a v druhé větě, že pro účely této směrnice jsou od takové povinnosti osvobozeni uvedení rodinní příslušníci s platnou pobytovou kartou podle článku 10.

27 Znění tohoto ustanovení neodkazuje na kartu trvalého pobytu uvedenou v článku 20 směrnice 2004/38. Taková neexistence odkazu však nemůže sama o sobě *a contrario* prokázat vůli unijního normotvůrce vyloučit rodinné příslušníky občana Unie, kteří jsou držiteli karty trvalého pobytu, z nároku na osvobození od povinnosti získat vízum ke vstupu na území členských států upravené v čl. 5 odst. 2 této směrnice.

28 Za těchto podmínek je třeba v souladu s ustálenou judikaturou vzít v úvahu pro výklad uvedeného ustanovení nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí [rozsudky ze dne 7. června 2005, VEMW a další, C-17/03, EU:C:2005:362, bod 41, jakož i ze dne 26. března 2019, SM (Dítě v trvalém opatrovnictví na základě alžírského institutu zajištění péče „kafala“), C-129/18, EU:C:2019:248, bod 51].

29 Pokud jde zaprvé o kontext, jehož součástí je čl. 5 odst. 2 směrnice 2004/38, je třeba uvést, že jak pobytová karta uvedená v článku 10 této směrnice, tak karta trvalého pobytu uvedená v článku 20 uvedené směrnice jsou dokumenty, jejichž držení rodinnými příslušníky občana Unie, kteří nemají státní příslušnost žádného členského státu, osvědčuje, že tyto osoby mají právo pobytu, a tedy právo na vstup na území členských států.

30 Konkrétně karta uvedená v článku 10 směrnice 2004/38 je tedy – jak vyplývá z čl. 9 odst. 1 této směrnice – dokumentem vydaným členskými státy za účelem osvědčení, že dotčené osoby mají právo pobytu po dobu delší než tři měsíce, jak jej upravuje čl. 7 odst. 2 uvedené směrnici.

31 Pokud jde o kartu uvedenou v článku 20 směrnice 2004/38, tato karta je podle odstavce 1 tohoto článku dokumentem vydaným členskými státy, pokud mají dotčené osoby právo trvalého pobytu upravené v čl. 16 odst. 2 této směrnice.

32 Z bodu 8 odůvodnění uvedené směrnice, v jehož světle musí být vykládán čl. 5 odst. 2 této směrnice, přitom vyplývá, že rodinní příslušníci občana Unie, kteří již získali pobytovou kartu, jsou osvobozeni od povinnosti získat vízum ke vstupu na území členských států. Dle všeho tedy skutečnost, že tito rodinní příslušníci získali jakoukoli pobytovou kartu podle ustanovení směrnice 2004/38, odůvodňuje jejich osvobození od povinnosti získat vízum.

33 Kromě toho nabytí práva trvalého pobytu je podmíněno – jak vyplývá z čl. 16 odst. 2 směrnice 2004/38 – tím, že rodinní příslušníci s občanem Unie v hostitelském členském státě nepřetržitě legálně pobývají po dobu pěti let, což nutně znamená, že předtím měli právo pobytu v tomto státě po dobu delší než tři měsíce.

34 Z článku 20 odst. 2 směrnice 2004/38 rovněž vyplývá, že karta trvalého pobytu může být vydána jen osobám, které předtím získali pobytovou kartu rodinného příslušníka občana Unie.

35 Z toho vyplývá, že rodinní příslušníci občana Unie, kterým je vydána karta trvalého pobytu, jsou nutně osobami, které byly předtím jakožto držitelé pobytové karty rodinného příslušníka občana Unie osvobozeny od povinnosti získat vízum upravené v čl. 5 odst. 2 směrnice 2004/38.

36 Pokud jde zadruhé o cíl sledovaný touto směrnicí, je třeba poznamenat – jak již uvedl Soudní dvůr – že tento cíl spočívá v zajištění postupného začlenění občanů Unie a jejich rodinných příslušníků rodiny, kteří nemají státní příslušnost žádného členského státu, do společnosti v členském státě, v němž se usadili (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 21. prosince 2011, Ziolkowski a Szeja, C-424/10 a C-425/10, EU:C:2011:866, body 38 a 41, jakož i ze dne 17. dubna 2018, B a Vomero, C-316/16 a C-424/16, EU:C:2018:256, body 51 a 54).

37 Takový cíl přitom brání tomu, aby nabytí práva trvalého pobytu rodinnými příslušníky občana Unie vedlo ke ztrátě osvobození od povinnosti získat vízum, na které měli nárok před nabytím tohoto práva trvalého pobytu jakožto držitelé pobytové karty rodinného příslušníka občana Unie.

38 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 5 odst. 2 směrnice 2004/38 musí být vykládán v tom smyslu, že držení karty trvalého pobytu uvedené v článku 20 této směrnice osvobozuje osobu, která nemá státní příslušnost žádného členského státu, ale která je rodinným příslušníkem občana Unie a je držitelem takové karty, od povinnosti získat vízum ke vstupu na území členských států.

K druhé otázce

39 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 5 odst. 2 směrnice 2004/38 musí být vykládán v tom smyslu, že držení karty trvalého pobytu uvedené v článku 20 této směrnice osvobozuje rodinného příslušníka občana Unie, který je jejím držitelem, od povinnosti získat vízum, pokud byla tato karta vydána členským státem, jenž není součástí schengenského prostoru.

40 Úvodem je třeba uvést, že ustanovení použitelná na schengenský prostor výslovně stanovují, že neovlivňují takovou svobodu pohybu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků, kteří je doprovázejí či následují, jako je svoboda zaručená zejména směrnicí 2004/38, jak uvedl generální advokát v bodech 38 až 40 svého stanoviska.

41 V tomto ohledu je třeba obecně konstatovat, že tato směrnice se bez rozdílu použije na všechny členské státy, ať již jsou součástí schengenského prostoru, či nikoli.

42 Pokud jde o čl. 5 odst. 2 uvedené směrnice, toto ustanovení nijak konkrétně neodkazuje na schengenský prostor ať již za účelem podmínění nároku na osvobození od povinnosti získat vízum, kterou stanoví, tím, že karta musí být vydána členským státem, který je součástí schengenského prostoru, nebo naopak za účelem vyloučení z nároku na takové osvobození osob, který mají pobytovou kartu vydanou členským státem, jenž není součástí uvedeného prostoru.

43 Z toho vyplývá, že nárok na osvobození od povinnosti získat vízum upravené v čl. 5 odst. 2 směrnice 2004/38 není omezen jen na rodinné příslušníky občana Unie, kteří jsou držitelé pobytové karty nebo karty trvalého pobytu vydané členským státem, jenž je součástí schengenského prostoru.

44 Tento výklad je potvrzen kontextem, jehož součástí je čl. 5 odst. 2 směrnice 2004/38.

45 „Obecné ustanovení“ obsažené v čl. 3 odst. 1 této směrnice totiž stanoví, že uvedená směrnice se vztahuje na všechny občany Unie, kteří se stěhují do jiného členského státu, než jehož jsou státními příslušníky, nebo v takovém členském státě pobývají, a na jejich rodinné příslušníky, kteří je doprovázejí nebo následují.

46 Z toho konkrétně pro výklad čl. 5 odst. 2 směrnice 2004/38 vyplývá, že jakýkoli rodinný příslušník každého občana Unie má mít nárok na osvobození od povinnosti získat vízum upravené v tomto ustanovení. Zavedení rozdílů mezi takovými rodinnými příslušníky podle členského státu, který jim vydal kartu trvalého pobytu, by přitom vyloučilo některé z nich z nároku na toto osvobození, a bylo by tedy v rozporu s uvedeným ustanovením vykládaným ve spojení s čl. 3 odst. 1 této směrnice.

47 Na druhou otázku je tudíž třeba odpovědět tak, že čl. 5 odst. 2 směrnice 2004/38 musí být vykládán v tom smyslu, že držení karty trvalého pobytu uvedené v článku 20 této směrnice osvobozuje rodinného příslušníka občana Unie, který je jejím držitelem, od povinnosti získat vízum, pokud byla tato karta vydána členským státem, jenž není součástí schengenského prostoru.

K třetí otázce

48 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda článek 20 směrnice 2004/38 musí být vykládán v tom smyslu, že držení pobytové karty uvedené v tomto článku je dostatečným důkazem toho, že držitel této karty má postavení rodinného příslušníka občana Unie, takže dotyčná osoba je bez nutnosti dodatečného ověření nebo odůvodnění oprávněna vstoupit na území členského státu, přičemž je osvobozena od povinnosti získat vízum podle čl. 5 odst. 2 této směrnice.

49 Ze samotného znění čl. 20 odst. 1 směrnice 2004/38 v tomto ohledu zejména vyplývá, že členské státy mohou vydat kartu trvalého pobytu jen osobám, které mají postavení rodinných příslušníků občana Unie.

50 Z toho vyplývá, že vydání karty trvalého pobytu členským státem znamená, že tento stát nutně předtím ověřil, že dotyčná osoba má toto postavení.

51 Dalšího ověření tedy není třeba.

52 Kromě toho jak již uvedl Soudní dvůr, vydání pobytové karty uvedené v článku 10 směrnice 2004/38 je formálním konstatováním skutkové a právní situace dotyčné osoby z hlediska této směrnice (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 21. července 2011, Dias, C-325/09, EU:C:2011:498, bod 48; ze dne 18. prosince 2014, McCarthy a další, C-202/13, EU:C:2014:2450, bod 49, jakož i ze dne 27. června 2018, Diallo, C-246/17, EU:C:2018:499, bod 48).

53 Analogicky je třeba mít za to, že vydání karty trvalého pobytu uvedené v článku 20 uvedené směrnice je taktéž formálním konstatováním postavení dotyčné osoby, kterou osvědčuje tento dokument.

54 Z toho vyplývá, že karta trvalého pobytu může jako taková prokázat, že držitel této karty má postavení rodinného příslušníka občana Unie.

55 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na třetí otázku odpovědět tak, že článek 20 směrnice 2004/38 musí být vykládán v tom smyslu, že držení pobytové karty uvedené v tomto článku je dostatečným důkazem toho, že držitel této karty má postavení rodinného příslušníka občana Unie, takže dotyčná osoba je bez nutnosti dodatečného ověření nebo odůvodnění oprávněna vstoupit na území členského státu, přičemž je osvobozena od povinnosti získat vízum podle čl. 5 odst. 2 této směrnice.

Ke čtvrté a páté otázce

56 Vzhledem k odpovědi na třetí otázku není třeba na čtvrtou a pátou otázku odpovídat.

K nákladům řízení

57 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

1) Článek 5 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS

a 93/96/EHS musí být vykládán v tom smyslu, že držení karty trvalého pobytu uvedené v článku 20 této směrnice osvobozuje osobu, která nemá státní příslušnost žádného členského státu, ale která je rodinným příslušníkem občana Unie a je držitelem takové karty, od povinnosti získat vízum ke vstupu na území členských států.

2) **Článek 5 odst. 2 směrnice 2004/38 musí být vykládán v tom smyslu, že držení karty trvalého pobytu uvedené v článku 20 této směrnice osvobozuje rodinného příslušníka občana Unie, který je jejím držitelem, od povinnosti získat vízum, pokud byla tato karta vydána členským státem, jenž není součástí schengenského prostoru.**

3) **Článek 20 směrnice 2004/38 musí být vykládán v tom smyslu, že držení pobytové karty uvedené v tomto článku je dostatečným důkazem toho, že držitel této karty má postavení rodinného příslušníka občana Unie, takže dotyčná osoba je bez nutnosti dodatečného ověření nebo odůvodnění oprávněna vstoupit na území členského státu, přičemž je osvobozena od povinnosti získat vízum podle čl. 5 odst. 2 této směrnice.**

Podpisy.